

Proiect: 2018-EY-PCVET-R2-0002

**ÎNVĂȚĂMÂNT VET LA
STANDARDE SCANDINAVE
PENTRU ELEVII CU
DIZABILITĂȚI DIN ROMÂNIA**

GHID DE BUNE PRACTICI

Material realizat cu sprijinul financiar al Mecanismului Financiar al SEE 2014 – 2021. Conținutul acestuia (text, fotografii, video) nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact sau a Oficiului Mecanismului Financiar. Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.

CAPITOLUL 1

PREZENTAREA PROIECTULUI

PARTENERI

Proiect: 2018-EY-PCVET-R2-0002

*Invatamant VET la standarde
scandinave pentru elevii cu
dizabilitati din Romania*

1. COODONATOR DE PROIECT

**LICEUL TEHNOLOGIC SPECIAL
"BEETHOVEN"**

CRAIOVA

- Str. Beethoven, nr. 2, 200218,
Craiova, jud. Dolj
- www.liceulbeethoven.ro

2. AGENT ECONOMIC PARTENER

Topserv Motors SRL

- CALEA BUCURESTI, NR 139/6, CP
207450, PIELESTI, DOLJ
- www.craiova.toyota.ro

3. INSTITUȚIE PARTENERA

**Mosjøen Videregående Skole
NORVEGIA**

- Nordland fylkeskommune
Postboks 1485 Fylkeshuset 8048 Bodø
- www.mosjoen.vgs.no

OBIECTIVELE PROIECTULUI

Scopul principal al proiectului a fost acela de a îmbunătăți activitatea de instruire practică a elevilor cu dizabilități ce se formează în domenii VET, în cadrul stagiilor practice la agenții economici naționali, prin intermediul unei vizite de studiu realizate de factorii implicați la școala la VET norvegiană Mosjøen Videregående Skole.

Obiective ale proiectului

- 1- dezvoltarea competențelor, abilităților de management instituțional/al clasei/atelierului care să conducă la organizarea pentru elevii VET cu dizabilități, a unor stagii de practică moderne, bazate pe principii pedagogice contemporane, democratice și în acord cu nevoile pieței muncii;
- 2- înțelegerea de către participanții la vizită, a modelelor prezentate și stabilirea unei set al acestora ce urmează să fie implementat și promovat în liceul beneficiar și în alte școli similare (existența în forma unui document).
- 3- conștientizarea populației școlare de necesitatea eficientizării stagiilor practice de specialitate prin participarea la vizită a 3 reprezentanți ai elevilor și popularizarea rezultatelor și modelelor vizitei către ceilalți elevi ai școlii și către minim alte 2 școli

similare prin intermediul unui set de
instrumente si canale stabilit de proiect

S.C TOPSERV MOTORS S.R.L

Firma e concesionarul mărcii Toyota pentru regiunea Olteniei. Activitatea firmei este axată pe vânzarea și întreținerea, repararea mașinilor Toyota în aria menționată. Firma are aprox 20 de angajați putând asigura practica pt aproximativ 10 elevi/zi în 2 ture.

Firma este partener al liceului nostru în realizarea instruirii practice, specialitatea “Tinichigiu-Vopsitor auto” din 2014.

PREZENTARE PARTENERI

Mosjøen Videregående Skole

Este o școală VET din regiunea Nordland, în localitatea Fylkeskommune, din Norvegia ce are o infrastructura foarte bună pentru toate cele 10 programe profesionale ce le furnizează elevilor din zona. Școala are aproximativ 800 de elevi și dispune de 4 campusuri .

Mosjøen Videregående Skole este un exemplu în ceea ce privește integrarea și profesionalizarea elevilor cu dizabilități/nevoi speciale. În acest moment scolarizează 12 astfel de elevi ce au dizabilități ca: deficiențe de vedere, mentale sau fizice. Pentru acești elevi școala

creează adaptare prin specialiști, curricula, infrastructura și implicare. Școala ca și întreg sistemul de învățământ, oferă flexibilitate și adaptare la particularitate ceea ce prin intermediul unui demers riguros și constant oferă rezultate concrete acestor tineri, realizându-se o integrare reală.

Pentru a se atinge obiectivele proiectului s-a realizat Vizita de studiu la Mosjoen Videregaende Skole, din Norvegia.

Vizita de studiu s-a desfasurat in perioada 27/01/2020 – 31/01/2020, la partenerul de primire MOSJØEN VIDEREGÅENDE SKOLE din Norvegia, conform intelegerii si Agendei agreate la inceputul proiectului.

La vizita de studiu au participat 10 participanti astfel:

1. De la Promotorul de proiect – Liceul Tehnologic Special “Beethoven” Craiova

- NASTASEL MARIA – director
- AVRAMOIU IOAN – profesor de medicina
- CIRSTEA FLORINA – profesor instruire practica Turism si alimentatie
- JIANU MIHAELA ROXANA – profesor inginer Turism si alimentatie
- PATRU IONELA – profesor inginer Industrie textila si pielarie
- SALAHORU FILOMELA – profesor inginer Mecanica
- CROITORU VICTOR – profesor instruire practica Mecanica
- SMARANDACHE IONUT – profesor Consiliere si orientare vocationala

2. De la partenerul agent economic – S.C. TOPSERV MOTORS S.R.L.

- GRIGORIU EUGEN – manager service
- GRIGORIU CARMEN DANIELA – expert securitate in munca

Vizita de studiu a celor 10 persoane din Romania a cuprins ateliere de lucru interactive, activitati de analiza a modelelor norvegiene, simulari pedagogice ghidate de experti VET

VIZITA DE
STUDIU

norvegieni in vederea integrării în România a modelelor norvegiene testate. S-au organizat vizite de studiu la agenți economici parteneri ai Mosjoen Videregaende Skole, cât și la atelierele acestora, pentru a lua parte la activități concrete, reale de stagiul practic

CAPITOLUL 2

IMPRESII ALE PARTICIPANTILOR LA VIZITA DE STUDIU

Domeniul: Turism și Alimentație

Prof.: Jianu Mihaela, Cîrstea Florina

În urma vizitei de studiu am observat activitățile zilnice desfășurate de elevii cu dizabilități în care fiecare era ghidat de un profesor itinerant într-o sarcină bine definită și repetitivă, astfel încât fiecare dobânda competențe profesionale ce îl puteau ajuta în viitor în găsirea unui loc de muncă și remunerat. Strategiile didactice se bazau pe metode și tehnici interactive pentru:

- stimularea stimei de sine
- încurajarea participării elevilor la activitățile practice
- formarea deprinderilor
- stimularea muncii în echipă
- respectarea regulilor de igienă personală și la locul de muncă
- crearea unui mediu de lucru ambiant prin acordarea de pauze stimulate prin servirea de mici gustări dulci, ceaiuri etc

De asemenea am observat că se pune accent pe prezentarea rezultatului muncii elevilor prin afișarea de poze cu elevii în timpul desfășurării procesului tehnologic fiind afișate individual pe panouri din săptămâna/luna respectivă fiindu-le apreciate munca și totodată creșterea simpatiei față de ceilalți colegi și stima de sine.

În ceea ce privește **activitatea mea/ noastră** la școală cu elevii cu deficiențe am încercat să creem fișă de lucru cu imagini cât

mai colorate și sugestive în care elevii să identifice cu mai multă ușurință ustensile de lucru, materii prime și auxiliare folosite la obținerea produsului precum și prelucrările primare și termice ale materiilor prime, iar rezultatul final este atașat în portofoliul personal. O altă metodă folosită este decuparea din reviste de specialitate a imaginilor

cu etapele de realizare a unui produs și lipirea pe coli de hârtie astfel încât rezultatul așteptat să fie conceperea unei fișă tehnologică a unui produs.

Domeniul: Mecanică

Profesor: FILOMELA SALAHORU

În timpul Vizitei de Studiu de 5 zile la partenerul de primire, Mosjøen Videregående SKOLEdi Norvegia am avut posibilitatea să cunosc sistemul de învățământ din Norvegia în ceea ce privește educația profesională a elevilor cu și fără dizabilități. De asemenea, activitățile desfășurate au avut ca obiectiv modalitatea de integrare a elevilor cu nevoi speciale, strategii didactice care facilitează responsabilitățile de învățare, motivația pentru învățare, colaborarea, dezvoltarea învățării, orientate spre integrarea persoanelor cu dizabilități, condiții specifice de practică adaptate elevilor cu dizabilități în strânsă legătură cu strategii de autonomie la locul de muncă pentru acești elevi.

Activitățile de job shadowing au avut loc la instituții și agenți economici care organizau instruirea practică pentru elevi cu dizabilități, astfel că experiența de învățare a fost una eficientă.

Concluziile desprinse în urma Vizitei de Studiu:

- Educația incluzivă de calitate pune capăt tuturor formelor de

discriminare și promovează coeziunea socială.

- Orice formator care lucrează cu elevi cu dizabilități trebuie să stabilească o relație de respect și încredere cu aceștia
- Utilizează eficient persoanele care oferă sprijin (terapeuți, interpreți, etc) pentru a asigura persoanei cu dizabilități acces optim la oportunitățile de comunicare / învățare eficientă. De exemplu, într-o clasă în care era o elevă cu deficiențe auditive, aceasta era în permanență asistată de un interpret, toți colegii de clasă și profesorii clasei aveau un microfon pe care îl foloseau permanent, erau atenționați dacă nu se adresau cu fața către eleva surdă. De asemenea, dacă eleva surdă nu înțelegea în ritmul celorlalți colegi explicațiile, profesorul era rugat de către interpret să reia.
- Toți formatorii, profesorii încurajau elevii cu dizabilități să se miște în siguranță și independent. În acest sens, fiecare spațiu în care învățau elevi cu dizabilități avea mai multe zone dedicate dezvoltării abilităților de viață: trebuiau să își pregătească singuri masa, să folosească mașina de spălat, săli de clasă dotate cu laptopuri pentru fiecare elev, table digitale, etc.

Existau și spații de relaxare, unde de fiecare dată când un elev cu dizabilități obosea sau nu dorea să lucreze era lăsat un timp să își revină. Se foloseau materiale vizuale foarte mult cu numele elevilor, fotografia acestora, dar și tablouri pictate de ei sau alte obiecte decorative expuse în spațiul de învățare. Spațiile erau create astfel încât să denote un climat pozitiv și primitiv.

- Se foloseau foarte mult materiale reciclabile care erau valorificate. Astfel am văzut cum elevii lucrau brichete speciale pentru aprinderea focului din astfel de material, care apoi erau vândute. Operațiile erau afișate sub formă grafică pe pereți, cu timpul de lucru în funcție de posibilitățile fiecărui elev cu dizabilități. Am remarcat că elevii învățau doar o singură operație care devenea un automatism și aveau satisfacția muncii. Toate activitățile de învățare erau adaptate tipului de dizabilitate, astfel că toți elevii reușeau să învețe ceva.

- În atelierile din școală erau foarte multe materiale didactice, zone precis delimitate, cu sarcini precise pentru elevi, operațiile erau împărțite în mișcări simple, transpuse în simboluri grafice/desene care erau afișate în fața elevului care știa exact ce are de făcut.
- Stagiile de practică la agenții economici aveau la bază un parteneriat real, viabil, era prevăzut un tutore pentru elevii stagiați/grupe, se utilizau activități de învățare prin cooperare pentru a implica elevii cât mai mult posibil. Instrucțiunile erau clare și precise, iar profesorii acționau totdeauna cu calm, aveau o voce joasă, foloseau gesturi și expresii faciale, explicau conceptele. Obiectivele de învățare erau flexibile, elevii fiind cei care influențau ritmul și temporizarea. Elevii își însușeau abilitățile de lucru prin exersare. Li se solicitau exemple și idei, iar formatorul îi adapta stilul la particularitățile elevilor.
- Elevii cu dizabilități erau încurajați la aibă și un serviciu parttime de 2-4 ore după programul de școală
- Se foloseau foarte mult factori în motivarea pentru învățare: săli de clasă aranjate diferit, cu spații în care în afara băncilor existau și

fotolii, elevii erau liberi să își găsească poziția propice de învățare, se simțeau liberi dar în același timp respectau reguli.

Menționez o listă a valorilor școlii din Norvegia, partener în acest proiect:

- BUNĂTATEA
- COMUNICARE BUNĂ
- ADULȚII SUNT MODELE - acționăm cum vorbim!
- LEADERSHIP CLAR
- TRADIȚII
- CONSTRUIREA UNEI CULTURI COMUNE
- EFORȚURI POZITIVE DE A CONSTRUI UN SPAȚIU SOCIAL BUN PENTRU STAFF ȘI ELEVII
- PREDARE ADAPTATĂ
- SERVICII DE CONSILIERE PENTRU ELEVII

Unul din programele folosite in acest liceu cu un succes extraordinar este **THE BRIDGE** , care are ca obiective:

- Ajută poate elevii să reușească, adaptându-se la nevoile lor.
- The BRIDGE este acut. Acțiunile vorbesc mai tare decât cuvintele
- Lucreaza cu elevi singuri, într-o clasă sau în grupuri mai mici
- Sprijină profesorii în a crea un spațiu social bun și un spațiu de învățare bun

Rezultatele acestui program:

- Elevi de succes
- Elevi cu abilități sociale bune
- Spațiu social și de învățare fără zgomote sau conflicte
- Elevi care se simt bine la școală
- Elevii participă la propria învățare
- Mai puțin bullying

Am preluat din această Vizită modelul aranjării spațiului de învățare cât mai plăcut, primitor, în care elevii se simt bine. De asemenea, atunci când elevii obosesc după un număr mai mare de ore, le ofera posibilitatea de a se recrea la calculator sau de a face activități plăcute, după care va relua activitatea. Am constata la elevi o mai mare plăcere de a

participa la ore, sunt mai calmi și se implică în realizarea sarcinilor

De asemenea, la instruire practică am colaborat cu persoana responsabilă de la agentul economic pentru a operaționaliza sarcinile de învățare cât mai mult, adaptate tipului de deficiență a elevilor și stilului de învățare.

Am realizat pentru clasa a XI-a , școala profesională CDLul inovativ cu titlul “”Construcția funcționarea automobilelor și mașinilor Hybrid”.În cazul Stagiilor de pregătire practică, tutorele se va asigura că fiecare elev va îndeplini sarcina și va fi capabil să o facă cât mai autonom. În acest sens. Sarcinile vor fi operaționalizate în funcție de ceea ce este capabil să realizeze elevului cu dizabilități, mergându-se până la a executa mereu operația pe care și-o însușește cel mai bine.

Propriul model pentru care să stimuleze pregătirea profesională bună dar și evitarea discriminării și incluziunii are la bază formarea unei echipe de învățare elev-profesor-tutore și o strategie de formare prin stimularea motivației ce presupune ca etape:

1.Captarea atenției și susținerea ei:

- Folosirea de abordări noi sau neașteptate pentru formare
- Stimularea curiozității de lungă durată
- Varietate de prezentări

2. Crearea relevanței:

- creșterea percepției de utilitate lasând elevii să determine modul în care

formarea relaționează cu scopurile personale

-crearea de oportunități de utilizare a experienței anterioare

-c reșterea nivelului de familiaritate construind pe experiența anterioară

3. Construirea încrederii

-crearea de așteptări pozitive pentru succes clarificând scopurile și obiectivele formării

-furnizarea unui grad rezonabil de control asupra propriei învățări

4. Generarea satisfacției:

- crearea de consecințe natural prin oferirea de oportunități de a utiliza noile abilități

- utilizarea zambetului, laudelor, încurajărilor

-asigurarea echității menținând standard i rezultate consecvente cu așteptările

Factori de succes:

- O buna echipa elev-profesor
- O buna echipa de lucru in activitatea de învățare
- Focusare mai mare pe dezvoltarea personală a elevilor cu dizabilități
- Metode de învățare flexibile
- Cooperare adulți și elevi pentru a crea Scoala de vis sau Clasa de vis.

Domeniul: Mecanică

Prof. Victor Croitoru

Numele meu este Croitoru Victor, sunt profesor de instruire practică, specializarea mecanică, la Liceul Tehnologic Special „Beethoven” Craiova, iar în urma participării la Vizita de Studiu de la MOSJØEN VIDEREGÅENDE SKOLE, din Norvegia, am să vă povestesc următoarele:

În perioada 26 ianuarie-02 februarie 2020 împreună cu 7 colegi de la școala mea și 2 colegi de la Topserv Motors SRL la vizita de studiu în Norvegia, unde am învățat cum să gestionez un stagiu de practică, pentru elevi cu dizabilități, la un agent economic.

În special am fost foarte interesat de activitatea de mecanică, fiind specialitatea mea, unde am descoperit o organizare foarte buna, bazată pe o metodologie didactică, foarte clară, transparentă și eficientă.

Aceasi metodologie am descoperit-o la departamentul agricol al localității Mosjoen unde elevii cu dizabilități lucrau într-un mediu incluziv în parteneriat cu agenți economici locali.

Sarcinile de lucru ale elevilor erau repartizate funcție de gradul dizabilității.

La toate vizitele realizate am rămas impresionat de dotarea și modul cum elevii erau organizați pentru a-și desfășura orele de instruire practică.

La grajdurile de animale am văzut că în podea aveau încălzire, iar pentru fiecare operație existau utilaje și instalații deosebite performante;

Am rămas impresionat de interesul elevilor în pregătirea practică astfel că ei

efectuau lucrări practice de îngrijire a animalelor din ferma agricolă;

Tot aici elevii, sub stricta supraveghere a profesorului de instruire practică sau a tutorelui de practică, efectuau ore de conducere a utilajelor agricole (tractoare). De asemenea existau simulatoare de conducere ce sprijineau formarea abilităților profesionale pentru domeniul forestier și agricol.

La ferma agricola era disciplină și curatenie exemplară, iar elevii erau instruiți și în acest domeniu;

Aici elevii aveau prilejul să-și capete deprinderi astfel încât atunci când vor merge în producție vor da dovada de o bună pregătire profesională.

La activitățile din domeniul mecanic am vazut o dotare impecabilă și exemple de bună practică - pe care le-am preluat de acolo, și am venit cu schimbări în sistemul nostru de predare-invatare pentru elevii cu dizabilități din cadrul școlii noastre.

Noi urmărim să atingem interesul elevilor prin metodele aplicate în procesul de instruire practică în domeniile existente în școala noastră.

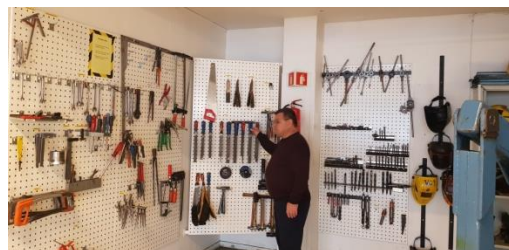
În fiecare zi la începutul orelor de instruire practică elevii sunt instruiți în ceea ce privește echipamentul de protecție, normele PSI și PM.

Pentru fiecare elev în parte, în funcție de gradul dizabilității, stabilim dificultatea

operației pe care trebuie să o execute sub stricta supraveghere a profesorului de practică.

Și la noi am vazut interesul elevilor pentru a conduce autovehicule, de aceea având și clase cu domeniul auto, elevii primesc notiuni de pregătire în domeniul auto, iar la orele de instruire practică lucrează efectiv la fabrici în domeniul auto cât și la ateliere auto, având parteneriate cu școala noastră cu scopul ca elevii noștri să devină salariați întreprinderilor respective.

Având în vedere că am luat parte la această vizită în altă țară am avut prilejul să preiau multe metode noi pe care am venit și le-am aplicat în școala noastră în timpul programului de lucru.

INDUSTRIE TEXTILA SI PIELARIE

Prof. IONELA PĂTRU

Cadrele didactice trebuie să cunoască și să aplice o multitudine de metode didactice și instrumente de lucru care să țină cont de nevoile de învățare și ritmul fiecărui copil. De aici și adaptabilitatea tuturor strategiilor didactice astfel încât să contribuim la combaterea discriminării și la crearea unei societăți școlare incluzive, care valorizează toate persoanele indiferent de gen, vârstă, etnie, condiție fizică sau intelectuală, statut social.

Pentru atingerea acestui obiectiv de adaptabilitate a strategiilor trebuie să ținim exact asupra obiectivelor stabilite, încât să putem adapta mijloacele didactice, metodele de lucru, materialele și toate celelalte resurse astfel încât să elaborăm un scenariu didactic pliat pe nevoile elevului și tipul de deficiență.

Prin urmare am considerat ca fiind imperios necesar să creez un mediu de lucru mult mai destins, mai nonconformist (ceea ce am văzut și la colegii mei din Norvegia). Am adaptat predarea directă, raportând instruirea la experiența anterioară a elevilor, pornind de la noțiuni cheie abordate gradual și continuând cu o serie de pași sistematici.

Exemplu: Decuparea detaliilor

- Am realizat șabloane din carton de diferite forme :
a.-fig.1-pătrat; fig.2-cerc;fig.3-steluță;fig.4-iepurăș

- Am explicat elevilor sarcina de lucru: trasarea și decuparea conturului a câte zece figuri (de la punctul a.), începând cu figurile mai ușoare, finalizând cu cele mai complexe.

Am prezentat o planșă etalon.

I-am rugat să numereze cu cifre de la unu la zece fiecare figură în ordinea realizării ei.

- Am explicat personal ,efectuând o demonstrație de trasare și decupare a fiecărei figuri.
- Am repartizat sarcinile de lucru în funcție de potențialul fiecărui elev, după care pe măsura realizării progresului am distribuit alte noi sarcini de lucru gradual.
- Elevii au trasat, numerotat, notat și decupat figurile.

OBSERVAȚIE!

Am combinat activitățile de lucru cu activități recreative în cadrul atelierului ,oferindu-i astfel elevului posibilitatea de a realiza și alte sarcini independente de lucru,altele decât cele propuse.

Exemplu:vizionarea de filmulețe scurte pe tabletă,căutarea de noi informații pe diferite teme, etc.

Precizez deasemenea că aceste detalii decupate au fost utilizate parțial, momentan la realizarea de ornamente

După decuparea și numerotarea detaliilor fiecare elev a realizat o planșă individuală pe care a lipit detaliile în ordinea realizării lor, comparând planșa cu detalii cu planșa etalon realizată de profesor.

Fiecare planșă a elevului a fost fotografiată apoi atașată în portofoliul elevului.

La finele acestei activități evaluând lucrările am constatat fixarea noțiunilor, dobândirea cunoștințelor și transformarea acțiunii într-o deprindere imperios necesară integrării pe piața muncii.

Activitatea derulată la agentul economic după Vizita de studiu din Norvegia s-a desfășurat astfel:

- Discuții purtate cu agentul economic în vederea cunoașterii colectivului de elevi,a dizabilităților acestora .
- Prezentarea de către profesor a portofoliilor elevilor cu lucrările realizate în atelierul școală (acolo unde este posibil detalii prelucrate,mostre de produse în miniatură, mostre de cusături mecanice și manuale, ornamentale)
- Discuții purtate cu agentul economic referitor la produsele realizate în fabrică în vederea stabilirii și selectării operațiilor ce urmează a fi realizate de elevi.

- Distribuirea elevilor la locurile de muncă, alături de muncitori, repartizarea sarcinilor de lucru (bazându-se pe studiul portofoliilor elevilor) diferențiate în funcție de fiecare loc de muncă și de dizabilitatea elevului.
- Distribuirea corectă a sarcinii de lucru corelată direct cu tipul de deficiență, duce la creșterea stimei de sine. Elevul se simte valorizat văzând că poate realiza sarcina de lucru.

**SANATATE SI
ASISTENTA
PEDAGOGICA**

Prof. IOAN AVRĂMOIU

Am avut fericita ocazie, de a mă număra printre componenții echipei de la Liceul Tehnologic Special "BEETHOVEN" din Craiova, care a efectuat o vizită de studiu, în orașul norvegian Mosjoen, finanțată prin Fonduri Norvegiene.

Foarte interesantă această vizită, într-o țară atât de diferită de noi. Alta civilizație, alte reguli, alți oameni! Și totul functionând, aparent, fără întreruperi.

M-a impresionat, în mod deosebit, din ceea ce ni s-a prezentat, în zilele petrecute la Mosjoen, o procedura numită "BRIDGE", adică "POD". Aceasta a reprezentat, pentru noi, chiar o noutate absolută! Despre ce era vorba: probleme ridicate în lucrul cu elevii, se rezolvau la finele săptămânii, vinerea, de o echipă special desemnată în acest sens, de către managerul școlii. Lucrând cu elevii de la clasa, pe câteva cazuri concrete, am discutat despre respectarea demnității umane, în cazuri concrete, stabilind aceasta procedură de lucru, ca prioritară în activitatea noastră. Aceleași aspecte am căutat să le prezint elevilor, în activitățile desfășurate la Centrul pentru Educație Incluzivă "Sfântul Vasile" sau la Căminul pentru Persoane Vârstnice din Craiova. Rezultatele obținute au fost încurajatoare, motiv pentru care am introdus-o în practica săptămânală.

Deși am văzut multe unități de învățământ și asistență socială în Scandinavia am fost, încă o dată impresionat, de nivelul tehnic al dotărilor din școala respectivă. Ca și de prezența Cabinetului de Relaxare sau Al Simțurilor. Toate aceste dotări mi-au întărit credința, ca putem și la nivelul nostru, să realizăm asemenea dotări, pentru a veni în sprijinul cursanților nostri, pentru a le facilita integrarea în activitățile ce urmează a fi desfășurate în instituțiile de învățământ special sau de asistență

socială. Va fi un element important în procesul de predare-învățare în școala noastră. Absolventii noștri vor fi, din ce în ce mai bine instruiți și, sunt convins, vor reuși să aplice în practică ceea ce au deprins în cursul școlii.

Activitatea desfășurată la clasă a fost, dintotdeauna, foarte incitantă. Spun aceasta, întrucât, de la o generație la alta, prin modificarea proporției între elevii cu deficiențe auditive și cei cu deficiențe de altă natură. Din acest motiv, în fiecare an, a trebuit să adaptez strategia de lucru, fiind nevoit să folosesc atât exprimarea verbală, dar și mimico-gestuală. Din fericire, cunoscându-i pe majoritatea elevilor de mulți ani, practic din clasa a IX-a, mi-a fost relativ ușor să comunic cu ei. Pentru o mai bună achiziție a cunoștințelor de specialitate, am căutat să creez o atmosferă cât mai plăcută, la nivelul clasei.

Am căutat să utilizez strategii activ-participative, pentru a asigura o atmosferă de încredere în forțele proprii, fără a neglija scopul final: însușirea cunoștințelor necesare desfășurării, ulterioare, a meseriei de pedagog de recuperare. Poate că pare pretențioasă această formulare dar, adaptând metodologia didactică la abilitățile lor, am reușit să-i fac să înțeleagă și, mai ales, să își însușească tainele acestei profesii minunate. Cunoscându-le disponibilitatea sufletească, am căutat să-i implic în activitatea de zi cu zi a școlii, pentru a lucra studiile de caz, folosind noțiunile acumulate în cazurile unor colegi de-ai lor, care prezentau anumite abateri de la normele de conviețuire, într-o unitate școlară. Am căutat să le dirijez comportamentul în sensul dezvoltării empatiei, față de orice ființă omenească, indiferent de problemele pe care le are. A fost ca un experiment pentru toți, atât pentru instituție, dar și pentru ei toți.

Tot din dorința de a le oferi condiții deosebite de pregătire, din punct de vedere practic, am realizat parteneriate cu două Școli Sanitare Postliceale. Acolo, beneficiind și de colaborarea cu elevii și cadrele didactice, am efectuat diferite teme practice, insistând pe lucrul în echipă. Actuala clasă terminală, trebuia să efectueze un stagiu de pregătire într-o unitate de asistență medico-socială, în Italia, în cursul acestei veri. Sperăm că, odată terminată pandemia, vor avea ocazia să arate ceea ce au învățat. Dacă nu va fi posibil, atunci își vor demonstra abilitățile, la examenul de final.

CONSILIERE ȘI ORIENTARE ÎN CARIERĂ

Prof. IONUȚ SMARANDACHE

Sistemul scandinav de educație VET mi-a confirmat așteptările înalte, ce le-am avut la plecarea în Vizita de Studiu la Partenerul din Norvegia, MOSJØEN VIDEREGÅENDE SKOLE. Aici am găsit o școală incluzivă, foarte bine organizată, orientată spre inovație și spre a răspunde cât mai eficient nevoilor elevilor, ținând cont de particularitățile sociale, cognitive și de dizabilitate. Chiar fiind o

școală de provincie, a unui mic orașel din partea nordică a țării, standardul de calitate al instituției era unul peste medie, cu rezultate recunoscute în special în domeniul incluziv, cu o inserție profesională foarte bună.

Un factor de succes al acestor indicatori pozitivi, am descoperit că îl constituie participarea la proiecte europene și naționale, foarte diversificate, implementate cu frecvență și constanță foarte bună. Domeniul VET avea o acoperire foarte bună în aceste proiecte ca și activitatea de Consiliere și orientare vocațională. Ambele au fost foarte mult eficientizate ca efect al impactului rezultatelor proiectelor.

Un exemplu elocvent a fost instrumentul BRIDGE ce a fost un produs intelectual creat într-un parteneriat european Erasmus+. Metodologia de funcționare și eficiența acestui instrument mi-a servit ca exemplu de bună practică. Astfel la întoarcerea în activitatea didactică, după Vizita de studiu am implementat în activitatea mea de consiliere cu elevii VET și familiile acestora. Am sesizat ca impact imediat, creșterea responsabilității tuturor: elevi cu dizabilități, părinți, tutori legali, echipă profesori de la clasă și implicit a profesorului consilier. Procedurile ce le-am integrat au favorizat ca activitatea de consiliere să fie organizată predictibil, pentru toți actorii implicați și care i-am enumerat anterior. Creșterea eficienței a rezultat în primul rând din uniformizarea scopului activității de

consiliere, astfel acțiunea este orientată spre un obiectiv ce toți actorii îl înțeleg și îl asumă.

Consilierea și orientarea vocațională devine un demers complementar în cadrul procesului de terapii specifice la elevii cu dizabilități ce necesită obligatoriu adaptare a metodelor și instrumentelor de evaluare și intervenționale, pe direcția formării abilităților, calităților și deprinderilor necesare profesionalizării și ulterior integrării profesionale.

Prin participarea la activitățile specifice de la Vizita de Studiu mi-am format noi competențe în cadrul activității inovative parcurse, ceea ce mi-a permis să identific noi modalități de a realiza activitatea de Consiliere și orientare vocațională în carieră la elevii VET cu dizabilități din Liceul Tehnologic Special “Beethoven” Craiova.

Astfel în luna februarie 2020 am conceput un set de 3 chestionare specifice activității, ce vizează la elevii VET, cu dizabilități, procesul de autocunoaștere, de evaluare a abilităților cognitive și necognitive, interesele personale și valorile de muncă ale elevilor liceului.

Fișele ce le-am conceput și aplicat au presupus o adaptare a terminologiei specifice

procesului de Consiliere și orientare vocațională, astfel încât să conțină explicații suplimentare ce sunt ușor de înțeles, de către elevul cu dizabilități.

Pe baza fișei I se realizează o evaluare a modului în care elevul se poziționează și întâmpină provocările unei cariere profesionale. Permite consilierului să construiască direcțiile de acțiune, pornind de la stilul de viață, ce elevul cu dizabilități și l-a construit până în prezent, astfel încât el și familia să aibă o atitudine cooperantă și de colaborare.

În baza fișei II se realizează o evaluare prezentă a nivelului: aptitudinilor, deprinderilor, abilităților și calităților personale și o conștientizare a existenței acestora, iar în planul al doilea, se realizează stimularea spre proiecție și analiză pentru a înțelege/conștientiza posibilitatea de a fi dezvoltate în viitor aceste caracteristici personale, necesare integrării.

Fișa III propune o scală de evaluare a patru componente specifice integrării profesionale ale elevului cu dizabilități:

- caracteristicile ce constituie punctele forte și măsura acestora
- percepția asupra evoluției carierei
- autoevaluare privind priceperile și credințele legate de implicarea într-un loc de muncă
- alegerea/identificarea unui set de profesii potrivite

Fișele ce le-am conceput și aplicat au presupus și o adaptare a terminologiei specifice procesului de Consiliere și orientare vocațională, astfel încât să conțină explicații suplimentare, ce sunt ușor de înțeles de către elevul cu dizabilități.

Aceste fișe în conceptul Pandemiei de Coronavirus din intervalul martie-mai 2020, și-au dovedit eficiența și în context on-line, fiind instrumente sustenabile, ușor de transferat și în cazul unei activități la distanță, prin utilizarea unei platforme on-line.

Chiar dacă și anterior în activitatea mea de consiliere și orientare, dar și în cea de implementare a proiectelor aveam ca principii fundamentale: respectul pentru elev, părinte, colaborator, confidențialitatea, încrederea necondiționată, respectarea demnității umane, egalitatea, prezența mea la activitățile formative vizitei de studiu mi-au întărit că acestea sunt universale valabile și că tot ele stau la baza funcționării eficiente a activității.

Pentru a eficientiza activitatea de practică de specialitate am inițiat aplicarea în liceul nostru a programului BRIDGE învățat la Vizita de studiu din Norvegia de la MOSJØEN VIDEREGÅENDE SKOLE:

- atragerea părinților/tutorilor elevilor cu dizabilități în procesul de practică de specialitate/stagii practice la agenți economici, prin participare activă

(sarcini, responsabilități ce aduc progres elevilor)

- o promovare corectă și pozitivă a elevilor cu dizabilități față de agentul economic ce organizează/are intenția să organizeze stagiul practic, fiindcă am înțeles că aceștia nu aveau o informație corectă și completă, ceea ce schimbă rapid modul de cooperare și colaborare
- uniformizarea modalităților de acțiune în procesul de profesionalizare al elevilor cu dizabilități, în sensul ca tutorele de practică, profesorul de instruire practică, profesorul inginer, psihopedagogul, managerii școlii;
- acțiunea în echipă atunci când elevul cu dizabilități manifestă dificultăți în învățare, adaptare, acces redus la resurse, astfel încât particularitatea ce perturbă, să fie cunoscută tuturor, astfel încât să nu recidiveze și să se aplice o metodă remedială comună și general acceptată;

Vizita de studiu la care am participat, a fost foarte bine organizată în cadrul parteneriatului celor 3 organizații, ceea ce a favorizat un proces de învățare creativ, inovativ, cu multe activități practice, ce mi-a oferit multe experiențe funcționale, testate anterior în foarte multe activități în învățământul norvegian VET.

Invit toți cititorii acestui ghid să testeze cu încredere produsele ce au rezultat ca urmare a implementării acestui proiect și chiar să formuleze un feed-back, astfel încât să le eficientizăm, pentru a obține rezultate bune în învățământul VET românesc.

De asemenea recomand tuturor școlilor VET din România, să aplice și să implementeze proiecte prin Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor în România, finanțat de EEA – Grants, fiindcă impactul asupra instituțiilor partenere, al staff-ului și al beneficiarilor este vizibil pozitiv.

AGENT ECONOMIC
TOPSERV MOTORS

Eugen Grigoriu

Tutoratul în Norvegia vs România

Mă numesc Eugen Grigoriu, administratorul firmei SC TOPSERV MOTORS SRL, partener al Liceului Tehnologic Special “Beethoven” Craiova, în domeniul mecanică, prin care elevii cu

Produs realizat în cadrul proiectului cu titlul “Invatamant VET la standarde scandinave pentru elevii cu dizabilitati din Romania”

dizabilități de la această specializare realizează practica de specialitate. Pentru toți elevii din cele 4 licee tehnologice din Craiova ce se află în parteneriat cu firma noastră, eu am calitatea de tutor, responsabilitate ce doresc să o păstrez și chiar să o îmbunătățesc după vizita de studio ce am realizat-o. Vizita de studiu din Norvegia organizată exemplar de MOSJØEN VIDEREGÅENDE SKOLE, în special prin implicarea tandemului Geir Solli (director adjunct) și al Anitei Solli (profesor de terapii specifice). Au creat un program util, cu multe exemple concrete, din care am înțeles motivele pentru care sistemul de învățământ norvegian și mai ales cel V.E.T. funcționează foarte bine.

Cel mai pozitiv aspect al sistemului pentru mine a fost cinstea, corectitudinea, flexibilitatea, transparența dintre școală și agentul economic de practică sau școală și angajatorul absolventului. Școala își asumă responsabilitatea pentru nivelul de competență real al elevului, chiar dacă acesta este mai înalt sau mai redus. Angajatorul îl asumă cu acel nivel de competență al absolventului și are predictibilitate în viitor când decide să-l angajeze, existând de multe ori programe de ucenicie ce firmele decid să le ofere proaspătului, tânăr angajat, mai ales că în cazul absolvenților cu un set de competențe incomplete școala oferă angajatorului și un profil al acestuia, din care derivă motive ale nivelului atins. Astfel firma angajatoare poate lua decizii de sprijin și suport reale față de absolventul ales.

Pe partea de tutorat ce m-a interesat direct la vizita de studiu, a fost o ocazie bună să îmi perfecționez și să dezvolt: proceduri, metodologii, modalități de colaborare și cooperare cu școlile, ce sunt convins că vor crește învățarea practică a elevilor, mai ales a celor cu dizabilități. Munca în echipă pe parcursul celor 5 zile cu profesorii de la Liceul Beethoven, m-a făcut să înțeleg mai detaliat și cu argumente ce înseamnă dizabilitatea și cum trebuie abordată aceasta în practica de specialitate la stagiile ce le voi organiza în continuare.

Modele de tutorat de la cele 4 firme vizitate pe parcursul zilelor de lucru din Norvegia de asemenea mi-au oferit o direcție bună despre cum mă voi reorganiza în activitatea practică cu acest tip de elevi, ce cu siguranță au nevoie de resurse mari de personal și de materiale, însă am văzut și variante în care adaptarea poate fi spontană și chiar eficientă, iar de multe ori destul de simplă.

De multe ori pe parcursul vizitei am înțeles că dotarea nu este totul, în unele cazuri aceasta era minimalistă, oferind strictul necesar, eficiența fiind dată de profesionalism și de asumarea responsabilității, ceea ce creează un cadru de lucru în care lucrurile se mișcă într-o direcție bună pentru toate cele 4 părți implicate: elev, școală, agent economic, viitor angajat.

AGENT ECONOMIC
TOPSERV MOTORS

Carmen Grigoriu- reprezentat SSM

În urma Vizitei de Studiu din Norvegia, a fost accentuată respectarea normelor SSM și PSI în cadrul efectuării instruirii practice a elevilor cu dizabilități și este esențial a fi împărtășită acestora prin toate mijloacele, în funcție de tipul dizabilității:

video,audio,grafic prin simboluri simple afișate la postul de lucru.

De asemenea, înaintea fiecărei zile de instruire practică, se amintește elevului cu dizabilități setul de reguli care trebuie respectate din acest punct de vedere al securității,timpul de lucru. Tutorele de practică împreună cu profesorul de sprijin /interpret se asigură că toți elevii cu dizabilități sunt prezenți .În cazul absenței, aceasta este semnalată imediat printrun sistem informatic către echipă care va afla informații de la familie despre cauza absenței elevului în cauză.

Partenerul de practică trebuie să pună la dispoziția practicanților echipamente de muncă adecvate, adaptate tipului de dizabilitate, să asigure gratuit echipamente individuale de protecție corespunzătoare activității desfășurate și să comunice cu promptitudine orice eveniment în care au fost implicați practicanții cu dizabilități.

Fiecare elev cu dizabilități trebuie să cunoască și să aplice instrucțiunile tehnice de securitate a muncii în încăperea în care își desfășoară activitatea . Pentru elevii cu dizabilități accentuate erau afișate în loc vizibil sarcinile sub forma de desene simple ale operației care urma să o desfășoare. Iar pentru orice neclaritate tutorele de practică sau profesorul de sprijin era sollicitat pentru a oferi explicații.

În toate tipurile de dizabilități, dificultățile pot varia de la un grad ușor la unul sever și mulți elevi vor avea dificultăți în mai

multe domenii de învățare. Este important ca în procesul de lucru cu un elev sau tânăr cu CES, să se ia în considerație toate domeniile în care acesta ar putea avea dificultăți. Partenerul de practică trebuie să țină cont de caracteristicile fiecărui tip de dizabilitate și să adapteze normele SSM astfel încât să asigure securitatea în muncă a acestora.

În procesul de lucru cu un grup țintă special, este importantă alegerea activităților, mecanismului, instrumentelor și măsurilor adecvate și eficiente, deoarece ceea ce se potrivește unui grup țintă, nu neapărat se potrivește altui grup.

În acest context, se impun o serie de măsuri cu rol de a asigura accesibilitatea activităților educaționale, de asistență socială și de angajare în câmpul muncii a elevilor cu dizabilități, precum:

1. Eliminarea barierelor fizice sau arhitecturale;
2. Oferirea accesului la informație și comunicare, inclusiv în format accesibil;
3. Eliminarea barierelor psiho-sociale – opiniilor, valorilor și atitudinilor care împiedică incluziunea socială a elevilor cu dizabilități;
4. Eliminarea obstacolelor instituționale – oferirea de servicii deschise și accesibile, dotarea cu echipamente, dispozitive și tehnologii asistive adecvate pentru persoanele cu dizabilități.
- 5 Informarea și educarea angajaților – depășirea prejudecăților și lipsa încrederii în

capacitățile acestor elevi și tineri, crearea și adaptarea locurilor de muncă;

De asemenea, se recomandă a se realiza un plan de instruire practică adaptat în relație cu un comportament responsabil din partea actorilor ce fac parte din echipa de instruire practică (tutore, profesor instruire practică, elevi cu dizabilități, angajații firmei) privind: instrucțiuni de lucru, proceduri de deplasare sau părăsire a locului de muncă, echipamentul de muncă, organizarea activității, amenajarea locului de muncă, primul ajutor în caz de accidente.

Partenerul de practică va avea în vedere:

- Adaptările de mediu, psiho-pedagogice și de evaluare: Recunoașterea și eliminarea factorilor și a barierelor de mediu;
- Aplicarea abordărilor moderne și a tehnologiilor asistive pentru învățare, interacțiune, comunicare, socializare și lucru;
- Materialele didactice și de suport utilizate pentru: evaluarea intereselor și capacităților elevului sau tânărului, oferirea suportului în procesul de învățare, instruirea la locul de muncă, căutarea

unui loc de muncă și păstrarea acestuia.

Adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități:

- Adaptările pentru elevii și tinerii cu autism
 - abordarea vizuală; comunicarea prin utilizarea pictogramelor, desenelor, pozelor, imaginilor; învățarea structurată; terapii comportamentale, etc..
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități intelectuale – organizarea învățării bazate pe experiențe practice, utilizarea instrucțiunilor simple, divizarea sarcinii în secțiuni mai mici, demonstrații, organizarea materialelor de lucru.
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități fizice – suport în mânguirea seturilor și materialelor de lucru, orientarea în spațiu, pe hârtie; suport în comunicare utilizarea tehnologiilor asistive (computere, programe și dispozitive adaptate).
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități de văz – marcaje tactile, iluminare, orientare, tehnologii asistive, materiale de lucru și seturi pentru copiii cu vederea slabă, materiale în format audio, Braille.
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități de auz – limbajul semnelor, citire, eliminarea barierelor de sunete și a altor obstacole, oferirea

materialelor imprimante, fonturilor, comunicării vizuale, etc.

CONCLUZII ȘI SOLUȚII IDENTIFICATE ȘI APLICATE ÎN PRACTICA LICEULUI

Vizita de studiu realizată în perioada 27.01.2020 – 31.01.2020, realizată de 10 participanți la Mosjøen Videregående Skole, partenerul norvegian, în cadrul proiectului, cu titlul ***Invatamant VET la standarde scandinave pentru elevii cu dizabilitati din Romania***, a adus în instituția noastră schimbări importante în procesul de profesionalizare a elevilor V.E.T. cu dizabilități, astfel că putem formula în urma testării acestora post vizită un set de soluții practice:

SUGESTII METODOLOGICE

Un elev cu dizabilități se va simți bine alături de un profesor care dă dovadă de:

- capacitate de analiză;
- afectivitate;
- spirit egalitarist;
- spirit de observație;
- respectă demnitatea umană
- răbdare și tact;
- dovedește că are capacitatea de a lucra diferentiat în funcție de gradul dizabilității;
- spirit activizator;
- creativitate și inventivitate;
- perseverență;
- spirit tolerant;
- adaptabilitate și flexibilitate;
- echilibru emoțional;
- spirit organizatoric;
- deschidere spre nou

În general, eficiența învățării *elevilor cu dizabilități* se poate asigura prin:

- acordarea de suport socio-afectiv favorabil studiului
- oferirea de încurajare permanentă, tocmai pentru a reduce descurajarea ce este o caracteristică inutilă
- adaptare a conținuturilor și activităților practice, pentru a răspunde particularităților elevilor cu dizabilități
- realizarea unui echilibru între particularitatea de învățare a elevului cu dizabilități și exigențele proiectate de echipă, astfel încât să nu existe discrepanțe semnificative;
- învățarea în perechi, în echipă
- colaborarea dintre elevi la activitățile de învățare;
- cunoașterea și analiza capacității de învățare specifice fiecărui elev.

Individualitatea fiecărui elev trebuie interpretată drept o calitate pozitivă ce poate fi utilizată pentru consolidarea relațiilor elevi-elevi, elev-profesor, elev – tutor de practică, prin favorizarea inter-învățării.

Profesorul de instruire practică și tutorele de practică trebuie să fie conștienți de faptul că pot ajuta un elev cu deficiențe de auz dacă:

- ✓ Stați cât mai nemișcat posibil atunci când vă adresați clasei;
- ✓ Stați cu fața la elev când vorbiți
- ✓ Îi permiteți elevului să stea acolo unde poate vedea / auzi cel mai bine (trebuie să-i vadă pe ceilalți membri ai grupului la fel de bine ca pe dvs.);
- ✓ Nu țipați și nici nu vorbiți afectat – vorbiți normal și clar (faptul că acesta nu aude, astfel de gesturi îl pot îngrijora, speria, fie pot genera la el violență fizică sau în atitudine, mai ales dacă limbajul semnelor lipsește).
- ✓ Folosiți un vocabular simplu, concret și adaptat
- ✓ Repetați sau reformulați atunci când este cazul
- ✓ Solicitați feed-back pentru a vă asigura că ați fost înțeles
- ✓ Modul în care vorbiți trebuie să fie prietenos și nesupărător
- ✓ Folosiți limbajul mimico-gestual (tutorele se va folosi de profesor pentru a traduce elevilor cu deficiență de auz sarcinile de lucru, explicațiile în limbajul semnelor) Atunci când în anumite contexte nu există această posibilitate, este de reținut ca tutorele sau alți actori implicați să comunice cu echipa școlii pentru a complete eventuale neconcordanțe formative, organizatorice sau de Securitate în muncă.
- ✓ Folosiți cât mai mult metode care au la bază stilul vizual

În cazul *elevilor cu dificultăți de învățare* adaptarea la un mediu nou, mai solicitant ar putea fi la început dificilă. Ei pot învăța după aceeași programă ca restul clasei, dar s-ar putea să aibă nevoie de mai mult timp pentru a atinge același nivel de competență. Acești elevi ar putea avea nevoie de un ajutor suplimentar sub formă de consultații, pentru a putea să conștientizeze ceea ce învață și a-și exprima necesitățile și dificultățile. De asemenea în cazul unor elevi a căror funcție intelectuală este mai sever afectată de dizabilitatea manifestată, este posibil ca orientarea lor profesională să fie eficientă dacă este orientat spre un număr restrâns de operații accesibile lui, iar în unele cazuri fiind chiar nevoie de adaptări care să-l ghideze (ca exemple pot fi dispozitive standard care să înlăture posibilitatea erorii în activitate, în același timp să stimuleze randamentul, să asigure securitatea elevului și nu în ultimul rând să îl transforme într-o resursă)

Strategia didactică :

- ✓ Încercați să stabiliți o relație bună de la început și să aveți o atitudine încurajatoare și pozitivă în a-i ajuta să obțină performanțe maxime.
- ✓ Asigurați-vă că știți care sunt stilurile preferate de învățare ale elevilor
- ✓ Planificați-vă lecțiile astfel încât să includă o gamă variată de strategii de învățare active orientate spre elev.
- ✓ Aplicați strategii de predare diferențiată sau “predare individualizată” care urmăresc obținerea performanței maxim posibilă, cum ar fi învățarea pas cu pas și evolutivă, învățarea între colegi, lucrul în grup, echipe de învățare, etc.
- ✓ Elaborați planuri speciale pentru asigurarea succesului școlar și folosiți aprecierile (laudele) pentru a recunoaște chiar și cei mai mici pași făcuți pe calea învățării (de preferat ca aprecierea să fie însoțită de dovezi, ale eficienței elevului – exemple din activitatea lui, descrierea realizării obținute, punerea în antiteză a nivelului din trecut și ceea ce poate face azi). Acest demers va avea darul de a întări și face credibil progresul elevului. Consecința va fi creșterea încrederii, a motivației, a curajului de a se implica, a perseverenței, a randamentului, iar toate luate împreună a integrării profesionale ce sigur se va răsfărca pozitiv și în social și personal.

- ✓ Implicați elevii în stabilirea propriilor obiective de învățare și în monitorizarea succesului în atingerea acestor obiective.

Metodele didactice aplicate în învățământul profesional și tehnic sunt alese astfel încât să conducă la atingerea finalităților propuse pentru nivelul educațional, la realizarea obiectivelor propuse pentru fiecare modul și, în special, să corespundă particularităților de vârstă și individuale ale elevilor, în cazul nostru al celor specifice dizabilității. În cazul pregătirii practice la locul de munca, cadrul didactic colaborează cu responsabilul / tutorele de la locul de munca pentru aplicarea celor mai adecvate metode de învățare.

În cazul în care pregătirea practică se desfășoară la operatorul economic tutorele este responsabil de modul în care se desfășoară activitatea de instruire, în urma colaborării cu cadrele didactice din școală. Pregătirea practică este asigurată de: profesorul de practică, de tutore și de personalul desemnat de către angajatori pentru pregătirea practică a elevilor în companie.

În cazul **Stagiilor de pregătire practică, tutorele** va avea în vedere:

-se va asigura că fiecare elev va îndeplini sarcina și va fi capabil să o facă cât mai autonom. În acest sens. Sarcinile vor fi operaționalizate în funcție de ceea ce este capabil să realizeze elevul cu dizabilități, mergându-se până la a executa mereu operația pe care și-o însușește cel mai bine.

-va oferi instrucțiuni în scris, pe care să le urmeze, însoțite de diagrame / scheme simple cu ordinea operațiilor/ desene, dacă este cazul.

-Dacă faceți o demonstrație inițială, implicați-vă elevii, punându-le întrebări despre ceea ce au văzut că faceți, de ce cred ei că ați procedat astfel.

-Puteți împărți elevii în grupuri de câte trei. Primul elev dă instrucțiuni celui de-al doilea, iar al treilea verifică progresul activității. Apoi fac schimb de roluri până când fiecare elev a îndeplinit toate cele trei roluri. Această abordare contribuie la implicarea în diferitele etape ale ciclului învățării.

-Acest mod de a organiza activitățile elevilor înseamnă că grupurile de elevi pot lucra în același timp la sarcini diferite, ceea ce vă ajută să depășiți dificultatea de a implica activ toți elevii, având la dispoziție un număr limitat de echipamente.

-Încercați să evitați simulările, dacă nu este absolut imposibil. Oferiți-le elevilor experiențe reale.

În ceea ce privește metodele didactice, pot fi luate în considerare următoarele mențiuni cu caracter general:

- Metodele bazate pe comunicare orală utilizate pot fi clasificate în metode bazate pe expunere (povestirea, descrierea, explicația etc.) și metode bazate pe conversație (conversația, conversația euristică, problematizarea etc.).

Alte metode:

Demonstrația

- ✓ Puteți demonstra cum se folosește un echipament sau cum se îndeplinește o sarcină.
- ✓ Gândiți-vă dacă demonstrația este cea mai bună abordare sau dacă este necesară.
- ✓ Reluați ceea ce ați demonstrat la orele de pregătire practică. Elevii trebuie să știe ce să facă și cum să utilizeze un echipament, nu doar ce este și cum arată.
- ✓ Puneți întrebări – puteți să le arătați doar cum să îndeplinească o sarcină, fără a le da explicații, iar apoi le puteți cere să descrie ce ați făcut.

Studii de caz

- ✓ Selectați pentru studiul de caz informații adecvate, în funcție de scop și de experiența elevilor.
- ✓ Încurajați elevii să discute și să găsească singuri concluziile, interveniți numai dacă este evident că greșesc.
- ✓ Lăsați-i să-și prezinte concluziile așa cum cred că este mai bine.

Învățarea diferențiată-Fiecare elev este diferit, trebuie să ținem cont de această realitate. Același nivel de activitate nu va fi corespunzător pentru toți.

- ✓ Variați nivelul rezultatelor pentru diferiți elevi. Toți trebuie să dobândească competențele – aceasta este ce trebuie să învețe, însă există lucruri pe care majoritatea ar trebui să fie capabili să le învețe și altele pe care numai cei mai buni le-ar putea învăța.
- ✓ Pe lângă faptul că diferențiați metodele pe care le folosiți, diferențiați și abordarea elevilor atunci când aplicați aceste metode.
- ✓ Variați nivelul de responsabilitate pe care o dați elevilor dumneavoastră. Trebuie să nu depășească limitele abilităților pe care le au, dar, în același timp, să constituie o provocare pentru ei, pentru a-și asuma mai multă responsabilitate.
- ✓ Gândiți-vă întotdeauna că fiecare elev are nevoie de o perioadă de timp diferită pentru a învăța ceva.

Activitățile de învățare vor avea un caracter activ, interactiv și centrat pe elev, cu pondere sporită pe activitățile de învățare.

Fiecare elev are un stil de învățare propriu. Pe de altă parte, complexitatea situațiilor de viață ale omului modern reclamă o adaptare continuă a stilului propriu la cerințele sarcinii de lucru. Cu alte cuvinte, mediul concret în care vor lucra îi va pune în situația de a analiza informațiile și de a acționa în consecință, folosind atât senzorii vizuali cât și capacitățile motorii și intelectuale. Din aceste considerente, activitățile de învățare trebuie să răspundă unor stiluri variate de învățare, în care să se regăsească fiecare elev și care să contribuie la extinderea abilităților individuale de a relaționa cu „lumea reală”.

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luare în considerare stilurile individuale de învățare ale fiecărui elev, inclusiv adaptarea la elevii cu dizabilități.

În vederea centrării învățării pe elev se recomandă :

- alegerea metodei de predare / învățare astfel încât să fie promovat un proces de instruire care să facă plăcere elevilor/sau să îi conducă spre ideea că le va fi util în profesie/viață;
- activitățile alese pentru demersul didactic să fie atractive pentru toate tipurile de elevi (ideal ar fi să capteze);
- utilizarea unor metode active / interactive
- aplicarea metodelor centrate pe elev, abordarea tuturor tipurilor de învățare (auditiv, vizual, practic) pentru transformarea elevului în coparticipant la propria instruire și educație;
- îmbinarea și o alternanță sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu

fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, etc.;

- folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii, prin recurgere la modele concrete, potrivite competențelor din modul;
- însușirea unor metode de informare și de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învățare continuă
- elevii pot fi puși în situația de învățare și rezolvând sarcinile de lucru pe grupe, dezvoltându-se astfel spiritul de lucru în echipă și comunicarea interactivă.
- Evaluarea este implicită demersului pedagogic curent, permițând atât profesorului cât și elevului să cunoască nivelul de achiziție a rezultatelor învățării, să identifice lacunele și cauzele lor și să realizeze corecțiile care se impun, în vederea reglării procesului de predare-învățare

SUGESTII PRIVIND EVALUAREA

Evaluarea este implicită demersului pedagogic curent, permițând atât profesorului cât și elevului să cunoască nivelul de achiziție a rezultatelor învățării, să identifice lacunele și cauzele lor și să realizeze corecțiile care se impun, în vederea reglării procesului de predare-învățare. Evaluarea inițială se dovedește utilă în realizarea prognozei, mai ales pentru tutore fiindcă nu cunoaște anterior elevii și particularitățile lor. Astfel evaluarea devine un demers obligatoriu și necesar formării și progresului profesional.

Se recomandă ca în parcurgerea modului să se utilizeze atât evaluarea de tip formativ, cât și de tip sumativ, pentru verificarea atingerii rezultatelor învățării. Elevii vor fi evaluați în ceea ce privește atingerea rezultatelor învățării specificate în cadrul modului.

Se recomandă următoarele modalități de evaluare:

- **evaluare inițială** - prin test inițial (probe practice simple, chiar în echipe mici de 2-3 elevi, pe lângă achizițiile tehnice deținute, acestea vor avea și rolul de a releva la elevii cu dizabilități care este comportamentul și atitudinea lor în proces, în ce măsură au dezvoltată capacitatea de cooperare și comunicare). Aceste concluzii, mai ales în cazul elevilor cu dizabilități într-o companie vor oferi informații importante tutorelui cu privire la măsurile de siguranță necesare pentru aceștia pentru restul perioadei de stagiu.

- **evaluare continuă** - prin observare curentă, probe orale

- observarea sistematică pe baza unei fișe de observație

- **evaluare finală/sumativă** - prin proba practică la sfârșitul procesului de predare/ învățare, pe baza criteriilor și indicatorilor de realizare și ponderea acestora, precizați în standardul de pregătire profesională al calificării și care informează asupra îndeplinirii criteriilor de realizare a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor

Autoevaluarea și evaluarea în perechi

Profesorul/tutorele de practică va explica întotdeauna ce se așteaptă de la evaluarea sumativă și va discuta și agreea cu elevii criteriile de evaluare pentru o încheiere cu succes a modului. Profesorul îi va încuraja pe elevi să se autoevalueze sau să se evalueze unul pe celălalt.

Pentru integrarea sistematică a cunoștințelor și deprinderilor dobândite, elevii pot fi evaluați prin portofolii și miniproiecte. Instrumentele de lucru pot fi utilizate pentru desfășurarea în bune condiții a stagiului de pregătire practică și evaluării sunt:

- jurnalul de practică;
- fise de observatie;
- fise de lucru
- studii de caz;
- portofoliu de practică;